

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

100 EĞİTİMİN
YÜZYILI

Sayı : E-32661919-610- **185**
Konu : Yazılı Soru Önergelerinin Cevabı

27.04.2026

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi : a) 17/03/2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1817456 sayılı yazınız.
b) 30.03.2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1826790 sayılı yazınız.
c) 30.03.2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1826809 sayılı yazınız.
ç) 30.03.2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1826832 sayılı yazınız.

7/41853 GK 125
7/41949 GK 130
7/41951 GK 130
7/41953 GK 130
7/41955 GK 130
7/41958 GK 130
7/41959 GK 130
7/41961 GK 130
7/41962 GK 130
7/42071 GK 130
7/42076 GK 130

Bakanlığımıza İlgi (a-b-c-ç)'de kayıtlı yazıyla iletilen Iğdır Milletvekili Yılmaz HUN'un 7/41853, İstanbul Milletvekili Çiçek OTLU'nun 7/41949, İstanbul Milletvekili Cengiz ÇİÇEK'in 7/41951, İstanbul Milletvekili Kezban KONUKÇU'nun 7/41953, Van Milletvekili Sinan ÇİFTYÜREK'in 7/41955, Denizli Milletvekili Gülizar BİÇER KARACA'nın 7/41958, İstanbul Milletvekili Suat ÖZÇAĞDAŞ'ın 7/41959, Ordu Milletvekili Mustafa ADIGÜZEL'in 7/41961, Kocaeli Milletvekili Nail ÇİLER'in 7/41962, Antalya Milletvekili Aliye COŞAR'ın 7/42071, Tekirdağ Milletvekili Selcan TAŞCI'nın 7/42076 ve Uşak Milletvekili Ali KARAOBA'nın 7/42173 esas numaralı yazılı soru önermeleri incelenmiş olup konuya ilişkin bilgiler Ek'te sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

7/42173 GK 130

Yusuf TEKİN
Millî Eğitim Bakanı

Ek: Bilgi (38 Sayfa)

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

VAN MİLLETVEKİLİ SINAN ÇİFTYÜREK'İN 7/41955 ESAS NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN BİLGİ

Hâlihazırda ortaokullarda öğrencilerin talep etmesi hâlinde “Yaşayan Diller ve Lehçeler” dersi kapsamında Kürtçe (Kurmanca ve Zazaca) seçmeli dersleri okutulabilmektedir. Uygulanmakta olan İlköğretim Kurumları (İlkokul ve Ortaokul) Haftalık Ders Çizelgesi'nde yer alan ve öğrencilerin ortaokul kademesinde tüm sınıf düzeylerinde haftalık 2 ders saati, İmam Hatip Ortaokulu Haftalık Ders Çizelgesi'nde ise 5, 6 ve 7. sınıf düzeylerinde 1; 8. sınıf düzeyinde ise 1 veya 2 ders saati olarak aşağıdaki Talim ve Terbiye Kurulu Kararları çerçevesinde uygulanmaktadır:

- Adıgece ve Abazaca (Kiril Alfabeti); 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar Öğretim Programı 2012/153 sayılı Karar
- Lazca; 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar Öğretim Programı 2013/119 sayılı Karar
- Gürcüce 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar Öğretim Programı 2014/89 sayılı Karar
- Adıgece (Latin Alfabeti) 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar Öğretim Programı 2015/18 sayılı Karar
- Kürtçe (Kurmanca ve Zazaca);
- 5. Sınıf Öğretim Programı 2012/154 sayılı Karar
- 6. Sınıf Öğretim Programı 2014/5 sayılı Karar
- 7. Sınıf Öğretim Programı 2014/22 sayılı Karar
- 8. Sınıf Öğretim Programı 2015/100 sayılı Karar
- Arnavutça 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar Öğretim Programı 2017/8 sayılı Karar
- Boşnakça 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar Öğretim Programı 2017/9 sayılı Karar

Ortaöğretim kademesinde haftalık ders çizelgesine “Yaşayan Diller ve Lehçeler” dersinin eklenmesine dair herhangi bir çalışma bulunmamaktadır.

Söz konusu derslere yönelik hazırlanan ve Talim ve Terbiye Kurulu Kararı ile uygun bulunan Yaşayan Diller ve Lehçeler Kurmancî 5, Yaşayan Diller ve Lehçeler Kurmancî 6, Yaşayan Diller ve Lehçeler Kurmancî 7, Yaşayan Diller ve Lehçeler Kurmancî 8, Yaşayan Diller ve Lehçeler Zazaki 5, Yaşayan Diller ve Lehçeler Zazaki 6, Yaşayan Diller ve Lehçeler Zazaki 7 ve Yaşayan Diller ve Lehçeler Zazaki 8 eğitim araçları yer almaktadır. Kabul edilen eğitim araçlarının listesi Ocak 2025 tarihli ve 2806 sayılı Tebliğler Dergisi'nde yayımlanmıştır.

Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yürütülen eğitim öğretim faaliyetleri, eğitimde fırsat eşitliği, öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarının desteklenmesi ve eğitim programlarının bilimsel esaslara dayalı olarak geliştirilmesi ilkeleri doğrultusunda sürdürülmektedir.

Mevcut seçmeli ders uygulamasının yetersiz olduğu yönündeki değerlendirmeler Bakanlığımızın resmî tespitlerini yansıtmamakta olup, söz konusu dersler öğrencilerin talepleri doğrultusunda uygulanmaktadır. Bakanlığımızca, derslerin uygulanmasına ilişkin geri bildirimler ve sahadan elde edilen veriler düzenli olarak takip edilmekte; ihtiyaç duyulması hâlinde öğretim programları, materyaller ve uygulamaya ilişkin iyileştirmeler sağlanmaktadır.

Bu kapsamda 2023-2024 eğitim öğretim yılında; 153 okulda 21.559 öğrenci Kurmancî, 25 okulda 3.244 öğrenci Zazaki, 3 okulda 45 öğrenci Lazca, 17 okulda 431 öğrenci Adıgece dersini seçmiştir. 2024-2025 eğitim öğretim yılında ise; 219 okulda 30.862 öğrenci Kurmancî, 38 okulda 4.554 öğrenci Zazaki, 3 okulda 39 öğrenci Lazca, 10 okulda 401 öğrenci ise Adıgece dersini seçmiştir.

Bakanlığımızca her yıl ocak ayı içerisinde okullarımıza seçmeli derslerin seçimine yönelik usul ve esasları içeren resmî yazı gönderilmektedir. Söz konusu yazılarda; okullarda en az 10 öğrencinin aynı dersi seçmeleri durumunda ilgili seçmeli dersin okutulabileceği ayrıca okullarda ilgili alanda yeterli sayıda öğretmenin bulunmadığı derslerin seçilmesi hâlinde öncelikle diğer okullardan maaş/ek ders karşılığı görevlendirmeler yoluyla öğretmen görevlendirileceği, bunun da mümkün olmadığı hâllerde ücretli öğretmen görevlendirilmek suretiyle bu derslerin okutulabileceği belirtilmektedir.

Millî Eğitim Bakanlığı tarafından ücretsiz şekilde dağıtılan ders kitapları ve eğitim araçları, 14.10.2021 tarihli ve 31628 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Millî Eğitim Bakanlığı Ders Kitapları ve Eğitim Araçları Yönetmeliği’nin “Ders kitapları ve eğitim araçlarının nitelikleri” başlıklı 6. maddesi gereğince; Anayasa ve yürürlükteki mevzuata uygun, bilimsel yeterliliği denetlenmiş, eğitim ve öğretim programının amaçları ve kapsamını karşılayacak şekilde, eğitim ve öğretim programının bütünlük yapısını temel alan, öğrencilerin bilgi ve beceri düzeylerinin ölçülmesi ile biçimlendirici ve geliştirici ölçme ve değerlendirme etkinliklerini içerecek, dil ve anlatım yeterliği taşıyacak şekilde, görsel tasarım ve içerik tasarımı öğrenmeyi destekleyecek nitelikte ve öğrencilerin gelişim özelliklerini önceleyen, dersin türüne ve içeriğine göre yaş/sınıf seviyesine uygun olarak etkili bir öğrenme-öğretme sağlayacak nitelik ve nicelikte elektronik içeriğe sahip olacak şekilde hazırlanır. Bununla birlikte ders kitapları ve eğitim araçlarının hazırlanması, incelenmesi ve değerlendirilmesi süreçlerinde kullanılan ve Talim ve Terbiye Kurulu tarafından 15.10.2024 tarih ve 117172165 sayılı Kurul Mütalaası ile uygun bulunan “TYMM Ders Kitapları ve Eğitim Araçları ile Bunlara Ait Elektronik İçeriklerin İncelenmesinde Değerlendirmeye Esas Olacak Kriterler ve Açıklamalar” belgesine göre incelenip değerlendirilmektedir. Bakanlığımızca hazırlanan ve ücretsiz bir şekilde dağıtılan ders kitapları ve eğitim araçları farklı kültürlere saygılı, çoğulcu ve her türlü ayrımcılığı reddeden bir anlayış içermektedir. İlgili değerlendirme kriterlerinin içerisinde yer alan maddelerden bazıları aşağıda sunulmuştur:

Anayasa’da ve Millî Eğitim Temel Kanunu’nda açıkça hükme bağlanmış eşitlik ilkesi gözetilerek temel insan hak ve özgürlüklerini destekleyen ve her türlü ayrımcılığı reddeden bir yaklaşımla hazırlanmalıdır.

- *Ders kitabı ve eğitim aracı eşitlikçi ve kapsayıcı şekilde tasarlanmalı, bireylerin hak ve özgürlüklerini ihlal edebilecek herhangi bir unsur bulundurmamalıdır.*
- *İçerikte çoğulculuk ilkesi gözetilmelidir.*
- *İçerikte ırk, renk, dil, din, siyasi tercih, etnik köken, mülkiyet veya başka herhangi bir ayrım gözetilmeksizin evrensel insan haklarının herkes için geçerli olduğu ilkesi esas alınmalıdır.*
- *Konuların işlenişinde veya örneklerde, insanların betimlenmesi ve olayların sunulmasında toplumsal eşitlik ilkesi gözetilmelidir.*
- *İçerik oluşturulurken toplumun tüm kesimlerine hitap edilerek toplumsal temsiliyet dikkate alınmalıdır.*
- *İçerikte din ve vicdan hürriyeti, düşünce ve ifade özgürlüğü, adalet, toplumsal barış ve insan hakları gözetilmelidir; bu anlayışı bozan herhangi bir ifade veya ima yer almamalıdır.*
- *İçerik rol, statü ve kuşaklar arası çatışma oluşturmayacak mahiyette olmalıdır.*
- *Toplumsal kesimlerin düşünce ve inanç biçimini, siyasi görüş ve felsefi tercihini küçük düşürebilecek, ön yargı ile değerlendirilmesine yol açabilecek anlatımlara yer verilmemelidir.*

- İçerikte tarafsızlık ilkesi gözetilerek kişileri ve toplulukları aşağılayıcı, dışlayıcı, etiketleyici veya aşırı yüceltici ifadeler bulunmamalıdır.
- İçerikte farklı kültürel ve etnik yapılar ile yerel-yöresel ayrıntılar, din ve mezhep kaynaklı özellik ve davranışlar üzerinden gidilecek genellemelere yer verilmemelidir.
- İçerikte gelir düzeyine veya sosyal konuma göre bireyi aşağılayacak ya da yüceltecek ifade, kinaye, ima yer almamalıdır.
- İçerikte bireysel, sosyal, mesleki kimlikleri ve kişilikleri küçülten herhangi bir ifade veya ima yer almamalıdır.

İlköğretim Kurumları (İlkokul ve Ortaokul) Haftalık Ders Çizelgesi ile 25.06.2024 tarihli ve 23 sayılı Talim ve Terbiye Kurulu Kararı ile uygun bulunan İmam Hatip Ortaokulu Haftalık Ders Çizelgesi'nde yaşayan diller ve lehçeler dersine ilişkin aşağıda yer alan öğretim programları, Bakanlığımıza bağlı resmî eğitim öğretim kurumlarında Talim ve Terbiye Kurulunun ilgili kararları doğrultusunda 2012-2013 eğitim öğretim yılından itibaren uygulanmaktadır.

Bakanlığımıza bağlı eğitim kurumlarının öğretmen ihtiyacı, Bakanlığımıza kullanım izni verilen öğretmen kadroları çerçevesinde karşılanabilmektedir. Öğretmen kadrolarının ve alan kontenjanlarının dağılımında ilk olarak öğretmen istihdamında güçlük çekilen ve kalkınmada birinci öncelikli yerler dikkate alınmaktadır. Bununla birlikte eğitim politikaları başta olmak üzere öğretim programlarının nitelikleri, ülke genelinde alan bazında öğretmen ihtiyacı ve bu ihtiyacın toplam öğretmen ihtiyacına oranı gibi kriterlerin analizi sonucu ülke genelinde dengeli öğretmen dağılımı çerçevesinde alanlara ilişkin öğretmen kontenjanları belirlenmektedir.

Bakanlığımıza bağlı resmî kurumlara 2021-2025 yıllarında Yaşayan Diller ve Lehçeler (Kürtçe-Kurmançi) ve Yaşayan Diller ve Lehçeler (Kürtçe-Zazaki) alanında toplam 85 öğretmen atanmıştır.

Eğitim Bilişim Ağı (EBA) Platformunda, Yaşayan Diller ve Lehçeler (Kürtçe-Kurmançi ve Kürtçe-Zazaki) dijital ders kitapları bulunmaktadır. Genel Müdürlüğümüz birimlerinde şu anda Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli müfredatına yönelik dijital ders materyali çalışmaları öncelikli olarak zorunlu dersler kapsamında yürütülmektedir. Bu çalışmalar tamamlandığında, seçmeli dersler için de dijital ders materyali çalışmaları planlanmaktadır.